

CULTURA / ESPECTACLES

OPINIÓ

“Vull, doncs, gaudir, tant com pugui...”

Josep Maria Figueres

Sovint la bibliografia que sobre qüestions catalanes s'ha editat en espanyol ha tingut més fortuna dins de Catalunya que al lloc on originàriament anava adreçada. Els exemples són tants que pràcticament tots els editors que han gosat de fer conèixer les argumentacions catalanes s'han picat els dits. Personalment conec de prop l'experiència del Club Arnau de Vilanova amb *Cataluña, esa desconocida para España*, que aplegava la resposta als dos o tres cents articles que per ignorància o més sovint mala fe malinterpretaven les opinions dels catalans en els aspectes que al moment de l'edició eren actualitat. La resposta del mercat al llibre que edità Península fou allò que en diuen encefalograma pla i, de les lleugeres variacions, amics amb humor deien que els compradors eren viatjans catalans.

Ara, Albert Balcells ha publicat *El nacionalismo catalán* en una col·lecció de llibres d'història la Biblioteca Historia 16. L'autor és potser el més indicat, preparat i treballador per a fer-ho i executa una excel·lent síntesi que arrenca del XVIII per concentrar-se bàsicament en el XX, després de tres capítols dedicats als XIX, dels 16 que té en total aquest resum que, en la línia de tants d'altres -cada generació en fa dos o tres-, de Rovira i Virgili a Poblet ens apropa, en llenguatge desprovist d'adjectivacions supèrflues, a la història del catalanisme polític.

Com a encàrrec editorial hom podria dir que ve a ser un resum de l'esplèndida, en tres volums, *Història dels Països Catalans*, però Balcells ha recreat absolutament, amb tots els perills de les esquematitzacions no obstant, en molt poc espai, un difícil repte: fer una història de la Catalunya contemporània en poc més de dues centes pàgines. No entra a fons en un revisionisme, sinó que posa cura en la paraula justa. Tot i així, retrata, quan convé Solé Tura amb el seu llibre de Prat de la Riba, Ernest Lluch amb les esmenes de la LOAPA, etc. i és ardit però caut en la proposició de noves hipòtesis. Com els historiadors professionals, vol primer que s'investigui a fons un aspecte i a partir d'aquí elaborar ja les interpretacions i no a l'inrevés, com segons qui acostuma a fer.

Crec que el lector espanyol agrairà aquesta obra si té la mínima intenció d'entendre per què Catalunya és diferent i el lector català, com escriu Balcells en un article explicatiu al Butlletí del Col·legi de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres, també ho agrairà, perquè una obra com aquesta no és ara a l'abast i se'ns ha amagat tant la nostra història que ja comença a ser hora que la poguem conèixer. El llibre es llegeix amb suma facilitat, diu l'autor que és un breviari, però jo no gosaria recomenar a l'hipotètic lector que el dugués sempre damunt, tan sols que el llegís un cop i ja està bé i potser no m'esperaria que aparegués l'edició catalana, és possible que no aparegui mai i el més interessant d'*El nacionalismo catalán* és que no entra a fer l'anàlisi de grups i subgrups, sinó que emmarca grans fets generals amb les idees-motriu de l'època. Balcells ha fet honor a la seva fama com a professor i el manual es beneficia d'aquesta feina. ■

*Josep M. Figueres és historiador